

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арс 22/1

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Ректор Державного університету  
«Житомирська політехніка»

 Віктор ЄВДОКИМОВ

« 02 » 08 2021р.

**ІНСТРУКЦІЯ**  
з питань цивільного захисту,  
пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях  
Державного університету «Житомирська політехніка»

м. Житомир

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22/ 2</i>

## ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Основні положення нормативно-правових актів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях .....	4
3. Цивільний захист.....	8
4. Пожежена безпека.....	9
5. Дії працівників у надзвичайних ситуаціях.....	11

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 3

## 1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях Державного університету «Житомирська політехніка» (надалі – інструкція) розроблена у відповідності до:

- Кодексу цивільного захисту України;
- «Типового положення про підрозділ з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання», затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України №325 20.04.2017р.;
- «Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №841 30.10.2013р.;
- «Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №444 26.06.2013р.;
- «Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації контролю за їх виконанням», затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України №1021 05.12.2019р.;
- «Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 974 15.08.2016.
- «Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від №841 30.10.2013р.

1.2.Інструкція використовується для проведення первинного, повторного та позапланового інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях (надалі – інструктажі) з працівниками Державного університету «Житомирська політехніка» (надалі – університет), які проводяться у відповідності до вимог нормативно-правових документів.

1.3.Інструктажі проводяться керівниками структурних підрозділів університету з працівниками відповідного підрозділу.

1.4.Запис про проведення інструктажів здійснюється в Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях з підписами осіб, яку інструктують та яка проводить інструктаж.

1.5.Допуск до роботи осіб, які не пройшли інструктажі з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, забороняється.

1.6.Працівники університету зобов'язані дотримуватися вимог законодавства України та нормативних документів університету у сфері цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 4

## **2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ**

### **2.1. Кодекс цивільного захисту України**

Стаття 1. Кодекс цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності.

Стаття 6. Для координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, пов'язаної з техногенно-екологічною безпекою, захистом населення і територій, запобіганням і реагуванням на надзвичайні ситуації керівними органами підприємств, установ та організацій утворюються комісії з питань надзвичайних ситуацій.

Стаття 9. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою єдиної державної системи цивільного захисту покладається на керівника органу, суб'єкта господарювання, що створив таку підсистему.

Стаття 20. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання здійснюється підрозділами (посадовими особами) з питань цивільного захисту, які створюються (призначаються) керівниками зазначених суб'єктів господарювання з урахуванням таких вимог: у навчальних закладах з денною формою навчання з чисельністю 500 і більше осіб, які навчаються, призначаються посадові особи з питань цивільного захисту.

Стаття 21. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту

1. Громадяни України мають право на:

- отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі;
- забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій;
- участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту;
- отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 5

- соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;

- медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм.

## 2. Громадяни України зобов'язані:

- дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;

- дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої і технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації;

- вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;

- повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій;

- у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення і майна;

- дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів, режимів радіаційного захисту;

- виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві приватної власності, первинними засобами пожежогасіння, навчати дітей обережному поводженню з вогнем.

### **2.2. «Типове положення про підрозділ з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання»,**

затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України 20.04.2017р. №325.

З метою організації заходів цивільного захисту суб'єктом господарювання, віднесеним до відповідної категорії цивільного захисту, його керівником утворюється підрозділ з питань цивільного захисту, який є самостійним структурним підрозділом суб'єкта господарювання, а у випадках, передбачених Кодексом цивільного захисту призначається особа з питань цивільного захисту (далі - підрозділ з питань цивільного захисту).

Підрозділ з питань цивільного захисту є об'єктивним постійно діючим органом управління цивільного захисту, до повноважень якого належать питання організації, здійснення та контролю заходів цивільного захисту, який підпорядкований та підзвітний безпосередньо керівникові суб'єкта господарювання.

Підрозділ з питань цивільного захисту очолює керівник, який призначається на посаду і звільняється з посади керівником суб'єкта господарювання згідно із законодавством. Підрозділ з питань цивільного захисту утримується за рахунок коштів суб'єкта господарювання.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 6

### **2.3. «Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації»,**

затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2013р. №841.

Порядок визначає механізм здійснення організованого вивезення (виведення) населення із зон можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації або надзвичайної ситуації і розміщення його поза зонами дії вражаючих факторів джерел надзвичайної ситуації у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю населення, а також заходів з евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

Рішення про проведення евакуації на рівні конкретного суб'єкта господарювання приймає його керівник.

До органів з евакуації належить комісія з питань евакуації, керівник якої та її персональний склад призначаються керівником суб'єкта господарювання.

Комісія з питань евакуації, утворена на об'єкті господарювання:

- розробляє план евакуації працівників та матеріальних цінностей;
- організовує оповіщення та ведення обліку працівників, уточнює дані про транспортні засоби, строк їх подання, маршрути і порядок руху;
- подає необхідну інформацію комісії з питань евакуації, утвореній місцевою держадміністрацією, органом місцевого самоврядування, на території якого планується розмістити евакуйованих працівників;
- забезпечує зустріч та розміщення евакуйованих працівників у безпечному районі та організовує їх інформаційне забезпечення.

### **2.4.«Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»,** затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013р. №444

Навчання працюючого населення здійснюється безпосередньо на підприємстві, в установі та організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Навчання працівників на підприємстві, в установі та організації здійснюється шляхом:

- курсового навчання, що передбачає формування навчальних груп і здійснюється в навчальних класах або на об'єктах навчально-виробничої бази підприємства, установи та організації;
- індивідуального навчання, що передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп або іншими особами.

Для отримання працівниками відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях на підприємстві, в установі та організації обладнується з урахуванням особливостей виробничої діяльності інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту, що є частиною приміщення загального користування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 7

Особи у разі прийняття на роботу та працівники щороку за місцем роботи проходять інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

**2.5.«Порядок затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації контролю за їх виконанням», затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ України 05.12.2019р. №1021.**

Організація проведення інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях

Особи під час прийняття на роботу та працівники щороку за місцем роботи проходять інструктажі:

**Вступний інструктаж** - проводиться з усіма працівниками, які прийняті на роботу, а також з особами, які прибули на підприємство у відрядження, на виробничу практику (навчання) тощо і мають брати безпосередню участь у виробничому процесі. Вступний інструктаж проводиться на підставі чинних на підприємстві правил, інструкцій та інших нормативно-правових актів у спеціально обладнаному для цього приміщенні.

**Первинний інструктаж** - проводиться безпосередньо на робочому місці до початку виробничої діяльності працівника. Первинний інструктаж проходять: особи, що прийняті на роботу; працівники, переведені з інших структурних підрозділів, виробничих ділянок підприємства; особи, які прибули на підприємство і мають брати безпосередню участь у виробничому процесі.

**Повторний інструктаж** - проводиться на робочому місці з усіма працівниками не менше ніж один раз на рік.

**Позаплановий інструктаж** - проводиться з працівниками на робочому місці або у спеціально відведеному для цього приміщенні: у разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування; на вимогу посадових осіб ДСНС або її територіальних органів, якщо виявлено незадовільне знання працівниками правил пожежної безпеки на робочому місці, невміння діяти в разі пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння. Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально або з групою працівників подібних спеціальностей (видів робіт). Обсяг та зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному випадку окремо залежно від обставин, що спричинили потребу у його проведенні.

**Цільовий інструктаж** - проводиться з працівниками перед виконанням ними тимчасових вогневих робіт (зварювання, розігрівання тощо), під час ліквідації наслідків аварії, стихійного лиха.

Первинний, повторний та позаплановий інструктажі завершуються перевіркою знань, яку здійснює особа, що проводила інструктаж.

Результати проведення інструктажів (крім цільового) зазначаються у Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 8

## **2.6.«Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України»**

затверджені наказом МОН України від 15.08.2016р. №974

Забезпечення пожежної безпеки в закладах та установах покладається на їх власників або уповноважені ними органи, керівників (ректори, директори, начальники, завідувачі), керівників структурних підрозділів (факультети, кафедри, лабораторії, навчальні кабінети, цехи, склади, бібліотеки, архіви, майстерні тощо) відповідно до законодавства.

Відповідно до цих Правил у кожному структурному підрозділі закладу та установи має бути розроблена інструкція щодо заходів пожежної безпеки. Інструкція розроблюється керівником структурного підрозділу, узгоджується з відповідальним за пожежну безпеку закладу та установи, затверджується керівником і розміщується у кожному приміщенні на видному місці. Інструкція має вивчатися під час проведення протипожежних інструктажів, проходження навчання з пожежно-технічного мінімуму, під час проведення виробничого навчання.

Організація своєчасного і якісного проведення навчання, інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки в закладі та установі покладається на його керівника, а в структурному підрозділі (кафедра, лабораторія, дільниця, цех тощо) - на керівника відповідного підрозділу.

## **3.ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ**

Цивільний захист - це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

Надзвичайна ситуація - обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Керівництво цивільним захистом в університеті здійснюється ректором університету.

Для координації діяльності структурних підрозділів університету, пов'язаної з техногенно-екологічною безпекою, захистом учасників освітнього процесу і територій, запобіганням і реагуванням на надзвичайні ситуації в університеті створена комісія з питань надзвичайних ситуацій, головою якої є ректор університету.



Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 9

При виникненні надзвичайної ситуації відповідальними особами університету здійснюються заходи у відповідності до Плану реагування на надзвичайні ситуації Державного університету «Житомирська політехніка»:

- проводиться оповіщення та збір керівного складу університету відповідно до схеми оповіщення;
- вживаються заходи щодо захисту учасників освітнього процесу та ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- надається інформація місцевим органам виконавчої влади про обстановку, прийняті рішення і хід їх виконання.

Управління заходами і діями у разі виникнення надзвичайної ситуації здійснюється з пункту управління – кабінету головного інженера університету.

Засобами колективного захисту є захисні споруди цивільного захисту. Університет не має захисних споруд цивільного захисту. Найпростішим укриття є фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період. Для тимчасового укриття учасників освітнього процесу університету може бути використане цокольне приміщення навчального корпусу та підвальні приміщення гуртожитків.

При виникненні надзвичайної ситуації в університеті працівникам університету необхідно здійснювати заходи, які розміщені у розділі 5 цієї програми.

## **4.ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА**

### **4.1. Небезпечні фактори пожежі**

Пожежа – неконтрольоване горіння, що розповсюджується в часі і просторі та створює загрозу життю і здоров'ю людей, навколишньому середовищу, призводить до матеріальних збитків.

Небезпечні фактори пожежі – фактори, які можуть призвести до травми, отруєння, загибелі або матеріальних збитків є відкритий вогонь, іскри, підвищена температура, токсичні продукти, горіння, дим, низький вміст кисню, обвалення будинків і споруд.

Знаки пожежної безпеки – призначені для надання загальної інформації про місця розташування і характер: засобів оповіщення про пожежу і засобів ручного керування; шляхів евакуації; засобів пожежогасіння; засобів поширення пожежі; зон або матеріалів особливого пожежного режиму. Основні знаки пожежної безпеки надані в Додатку 1.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 10

#### 4.2. Засоби пожежогасіння в університеті та правила їх застосування

Для пожежогасіння в університеті передбачені:

**Вуглекислотні вогнегасники** типу ВВК призначені для гасіння загорянь речовин, горіння яких не може відбуватися без доступу повітря, та електроустановок, що знаходяться під напругою до 1000 В. Застосовуються на підприємствах, на транспортних засобах, в адміністративних приміщеннях за наявності оргтехніки.

Інструкція по використанню вуглекислотного вогнегасника розміщена в Додатку 2.

**Порошкові вогнегасники** типу ВП застосовуються для гасіння загорянь твердих речовин, горючих рідин і газів та електроустановок, що знаходяться під напругою до 1000В. Застосовуються для захисту адміністративних, виробничих і побутових приміщень в якості первинного засобу пожежогасіння. Увага! Не слід використовувати порошкові вогнегасники для гасіння обладнання, яке може вийти з ладу при попаданні порошку (персональні комп'ютери, електронне обладнання, електромашини).

Інструкція по використанню порошкового вогнегасника розміщена в Додатку 3.

Вогнегасники розміщені в кабінетах, аудиторіях, майстернях, чергових навчального корпусу та гуртожитків.

Вогнегасники підлягають щоквартальної перевірки та щорічній перезарядці. Облік та стан вогнегасників відображається в Журналі обліку перевірки наявності та стану вогнегасників.

**Пожежні крани ПК** укомплектовані пожежними рукавами та пожежними стволами, розташовані на кожному поверсі навчального корпусу та гуртожитків, в коридорі в стінній ніші, мають позначку «ПК». Застосовуються для гасіння пожежі водою із водопровідної мережі. Забороняється використовувати пожежні крани для гасіння пожеж електроустановок, електричних приладів, проводів, що знаходяться під напругою. Пожежні крани підлягають перевірці два рази на рік.

Інструкція з використання пожежного крана розміщена в Додатку 4.

**Пожежний гідрант ПГ** використовується пожежно-рятувальною командою при гасінні пожежі, розташований в колодязі водопровідної мережі закритому кришкою, між навчальним корпусом та гуртожитку №1.

**Пожежний щит** знаходиться в автогаражі, укомплектований: лопатою, багром, сокирою, відром конусним, кошмою, піском.

#### 4.3. Обов'язки працівників

Кожен працівник університету зобов'язаний :

- дотримуватися вимог пожежної безпеки та підтримувати протипожежний режим в університеті;

- знати схему евакуації, місця розташування вогнегасників і пожежних кранів та правила користування ними;

- виконувати заходи безпеки при користуванні електроприладами, легкозаймистими і горючими рідинами, небезпечними в пожежному відношенні речовинами та матеріалами;

- перед закінченням роботи провести огляд приміщення, переконатися у відсутності джерела можливого загоряння, вимиканні персонального комп'ютера та інші електроприладів шляхом виймання вилки з розетки;

- не захарашувати проходи сторонніми предметами.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 11

#### 4.4. Заходи пожежної безпеки при використанні електрообладнання

Електроустановки та побутові електроприлади в приміщеннях після закінчення робочого часу повинні бути знеструмлені (вилки повинні бути вийняті з розеток). Під напругою повинні залишатися чергове освітлення і пожежна сигналізація.

При експлуатації електроприладів не дозволяється:

- користуватись несправними електроприладами, використовувати їх в умовах, що не відповідають вимогам інструкцій з експлуатації,
- використовувати електропроводи і кабелі з пошкодженою ізоляцією;
- користуватись пошкодженими розетками та вимикачами;
- обгортати електролампи і світильники папером, тканиною та іншими горючими матеріалами;
- користуватись саморобними електронагрівальними приладами;
- використовувати саморобні запобіжники або інші саморобні апарати захисту від перевантаження і короткого замикання;

Замір опору ізоляції струмоведучих частин силового і освітлювального обладнання приміщення слід проводити з періодичністю не рідше одного разу на три роки, результати виміру оформляти відповідним актом.

## 5. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ ПРИ ЗАГРОЗІ АБО ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

### 5.1. Дії працівників при виникненні пожежі:

- працівники, які виявили пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо) вмикають систему ручного пожежного сповіщення натисненням кнопок, які знаходяться на стінах коридорів навчального корпусу та гуртожитків, доповідають про пожежу безпосередньому керівнику, ректору університету, черговому охоронцю навчального корпусу (черговому охоронцю чи швейцару гуртожитку) та вживають заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння;

- черговий охоронець навчального корпусу (черговий охоронець чи швейцар гуртожитку) отримавши від учасників освітнього процесу повідомлення про пожежу або сигнал автоматичної системи пожежної сигналізації, з'ясовує місце пожежі, здійснює виклик пожежно-рятувальної команди через чергову систему пожежної сигналізації та телефоном 101, доповідає ректору університету, відкриває запасні виходи, подає сигнал - три довгі дзвінки на проведення евакуації (в навчальному корпусі), оповіщає про подію за допомогою гучномовця: «УВАГА ВСІМ! ПОЖЕЖА! ВСІМ ПОКИНУТИ ПРИМІЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОРПУСУ (ГУРТОЖИТКУ) ЧЕРЕЗ ОСНОВНИЙ ТА ЗАПАСНІ ВИХОДИ! ...»;

- працівники та здобувачі освіти, отримавши сигнал про евакуацію, залишають приміщення навчального корпусу (гуртожитку) через основний та запасні виходи відповідно до схем евакуації, які розміщені на кожному поверсі навчального корпусу (гуртожитку), а у разі необхідності через вікна першого поверху;

- працівники, враховуючи власну безпеку, надають допомогу в евакуації потерпілих, матеріальних цінностей та документів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 12

- черговий охоронець навчального корпусу (черговий охоронець чи швейцар гуртожитку), обмежує доступ учасників освітнього процесу в приміщення навчального корпусу (гуртожитку), надає допомогу пожежно-рятувальній команді, вказуючи шляхи підходу до місця пожежі та місця розташування пожежних кранів.

При знаходженні у місці пожежі потрібно пам'ятати:

- неможна відкривати вікна та двері у приміщенні, де виникло загоряння, так як надходження повітря підсилить пожежу;

- при переміщенні задимленим коридором слід пригнутись якомога нижче, так як там задимленість найменша;

- при переміщенні в задимленому приміщенні слід прикривати рот та ніс хустинкою і робити як найменше подихів.

## 5.2. Дії працівників при загрозі терористичного акту

- працівники, які отримали повідомлення про загрозу терористичного акту, доповідають про це безпосередньому керівнику, ректору університету, черговому охоронцю навчального корпусу (черговому охоронцю чи швейцару гуртожитку);

- черговий охоронець навчального корпусу (черговий охоронець чи швейцар гуртожитку) доповідає ректору університету про отримання повідомлення, повідомляє про подію правоохоронні органи за телефоном 102, відкриває запасні виходи, подає сигнал - три довгі дзвінки на проведення евакуації (в навчальному корпусі); оповіщає про подію за допомогою гучномовця: «УВАГА ВСІМ! ЗАГРОЗА ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ! ВСІМ ПОКИНУТИ ПРИМІЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОРПУСУ (ГУРТОЖИТКУ) ЧЕРЕЗ ОСНОВНИЙ ТА ЗАПАСНІ ВИХОДИ!...»;

- працівники та здобувачі освіти залишають приміщення навчального корпусу (гуртожитку) через основний та запасні виходи відповідно до схем евакуації, які розміщені на кожному поверсі навчального корпусу (гуртожитку), а у разі необхідності через вікна першого поверху;

- черговий охоронець навчального корпусу (черговий охоронець чи швейцар гуртожитку), обмежує доступ учасників освітнього процесу в приміщення навчального корпусу (гуртожитку), надає допомогу працівникам правоохоронних органів.

## 5.3. Дії працівників при загрозі радіоактивного забруднення

- черговий охоронець навчального корпусу (черговий охоронець чи швейцар гуртожитку) за вказівкою ректора університету оповіщає про подію за допомогою гучномовця: «УВАГА ВСІМ! ЗАГРОЗА РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ! ЗАКРИТИ ВІКНА ТА ДВЕРІ! ВСІМ ЗАЛИШАТИСЬ В ПРИМІЩЕННІ!...», здійснює обмеження виходу працівників та здобувачів освіти з приміщення;

- працівники закривають вікна та двері, знаходяться у приміщенні і очікують команди на евакуацію.

Для контролю рівня радіоактивного забруднення використовується спеціальне обладнання кафедри екології.

Для тимчасового укриття учасників освітнього процесу можуть бути використані цокольний поверх навчального корпусу та підвальні приміщення гуртожитків університету.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 13

У разі необхідності переміщення поза приміщенням використовувати підручні засоби захисту: органів дихання - прикрити рот і ніс змоченою водою марлевою пов'язкою, носовою хусткою, рушником або будь-якою частиною одягу; шкіри та волоссяного покриву - предметами одягу і головними уборами.

#### 5.4. Дії працівників при наданні першої домедичної допомоги

Перед наданням першої домедичної допомоги оцінити загальний стан потерпілого та визначити характер пошкодження.

**Рани.** Ознаки: кровотеча, біль. Допомога: змащення країв рани розчином йоду, накладання пов'язки. Забороняється: промивати рану, витягувати чужорідні тіла, заливати рану розчином йоду.

**Опіки.** Ознаки: біль у враженому місці, почервоніння, набряклість, відшарування шкіри, міхури, наповнені рідиною. Допомоги: звільнити потерпілого від обгорілого і тліючого одягу, охолодити місце опіку водою; накрити пошкоджену ділянку чистою вологою серветкою.

**Кровотеча.** Ознаки артеріальної кровотечі: кров насиченого червоного кольору, пульсуюча. Допомога: накладання джгута чи закрутки, притискання пальцем артерії до потрібних кісток (там, де закрутку накласти не можна), максимальне згинання кінцівки, накладання стерильної пов'язки. Джгут чи закрутку накладають поверх одягу чи підкладної тканини не більш, ніж 1,5 години зимою та 2 години влітку. Час та дату накладання зазначають в записці, яку підкладають під джгут. Якщо джгут чи закрутку накладають на більш тривалий час, то через 1,5-2 години кінцівку звільняють на 5-10 хвилини. На цей час артерію прижимають пальцем.

Ознаки венозної кровотечі: кров темно-червона, тече рівномірним струмом. Допомога: накладання давлучої пов'язки, у випадку необхідності – джгута.

Ознаки капілярної кровотечі: кров стікає по краплям, сльозиться. Допомога: накладання пов'язки на рану.

**Забій.** Ознаки: припухлість, синець, біль, порушення функції. Допомога: накладання тугої давлучої пов'язки, покій, холод, створення умов нерухомості та розташування у підвищеному положенні.

**Переломи.** Ознаки: біль, порушення функції, ненормальна рухливість у пошкодженому місці, шум від тертя кісткових обломків під час руху. Допомога: створення умов нерухомості для ушкодженої частини, накладання шини з використанням підручних засобів з фіксацією як мінімум двох суглобів – вище та нижче перелому. Якщо перелом відкритий – накладання стерильної пов'язки.

**Черепно-мозкова травма.** Ознаки струсу мозку: короточасна втрата свідомості, головний біль, головокружіння, блювання, загальна слабкість. Допомога: спокій у положенні лежачі на спині, у випадку блювання – на боці. При зупинці дихання та серцебиття – зовнішній масаж серця, штучна вентиляція легень.

**Зупинка дихання.** Ознаки: відсутність самостійних дихальних рухів, блідість чи синюшність шкіри, втрата свідомості. Допомога: проведення штучного дихання способом «рот у рот». Потерпілого кладуть на тверду поверхню, під плечі підкладають валик з одягу, закидають голову, відновлюють здатність вільного проходження дихальних шляхів, затискають потерпілому ніс та вдувають у рот повітря з частотою 18-20 раз за годину.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зимн 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 14

**Зупинка серцевої діяльності.** Ознаки: відсутність пульсу, звуку серцебиття, розширені зіниці. Допомога: проведення закритого масажу серця. Потерпілого кладуть спиною на тверду поверхню. Рятівник стає на коліна, кладе долоню на нижню половину груднини потерпілого, долоню іншої руки накладає поверх першої та енергійними поштовхами ритмічно вдавлює грудну клітину на 4-5 см. Частота поштовхів – 60-70 за хвилину. Вдування повітря та масаж серця чергують (1 вдування – 4-5 поштовхів). Допомогу слід надавати до ознак самостійного дихання та серцевої діяльності.

**Ураження електричним струмом.** Ознаки: непритомність, порушення дихання та серцебиття, опіки. Допомога: прийняти заходи до припинення дії електроструму на потерпілого шляхом вимкнення електроструму рубильником чи вимикачем, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом, вивільнення потерпілого від джерела струму. У разі непритомності потерпілого з ознаками дихання, його слід зручно покласти, розстебнути стискуючий одяг, забезпечити приплив свіжого повітря. У разі слабого дихання або його відсутності, слабого пульсу або його відсутності, відсутності звуку серцебиття потерпілому терміново роблять штучне дихання та закритий масаж серця.

Після надання першої домедичної допомоги надається кваліфікована медична допомога медпрацівником університету та лікування у медичному закладі. Транспортування потерпілого у медичний заклад здійснюється можливим автотранспортом або автотранспортом екстреної медичної допомоги за викликом по тел.103.

Провідний спеціаліст з цивільного захисту

ВІЗИ:

Проректор з науково-педагогічної роботи,  
юридичних та соціальних питань  
02.08.2021

 Юрій ТАЛОВІР

 Валерій НОНИК

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Звіт 0	Екземпляр № 1	Апр 22/15

Додаток 1

## ЗНАКИ ПОЖЕЖНОЇ БЕПЕКИ



Заборонено курити



Забороняється курити і користуватися відкритим вогнем



Не дотримуватися! Нічого не єльдатися!



Заборонено гасити вогнем!



Місце для куріння



Поблизу небезпечної побутової техніки середовище



Поблизу небезпечної побутової техніки середовище



Поблизу небезпечної побутової техніки середовище



Двері евакуаційного виходу



Напрямок до евакуаційного виходу



Напрямок до місця розміщення пожежно-технічного обладнання



Напрямок до евакуаційного виходу (по сходах)



Пожежний сигнал



Пожежний сигнал



Звуковий сигнал пожежної тривоги



Випередить



Робити сигнал пожежної тривоги

# ІНСТРУКЦІЯ

## ПО ВИКОРИСТАННЮ ВУГЛЕКИСЛОТНОГО ВОГНЕГАСНИКА ВВК

Вогнегасники призначені для гасіння різних речовин, ГОРИННЯ ЯКИХ НЕ МОЖЕ ВІДБУВАТИСЯ БЕЗ ДОСТУПУ ПОВІТРЯ, загорянь на електрофікованому залізничному і міському транспорті, електроустановок, що знаходяться під напругою 1000 В, загорянь в музеях, картинних галереях, архівах.

При гасінні електроустановок, що знаходяться під напругою, не допускається підводити розтруб ближче 1 м до електроустановки і полум'я.

Необхідно дотримуватися обережності при випуску заряду з розтруба, так як температура його поверхні знижується до 60-70 °С.

Технічне обслуговування вогнегасника повинно проводитись спеціалізованими організаціями, один раз на рік.

## ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕГАСНИКА

1. ЗІРВАТИ ПЛОМБУ
2. ВИТЯГНУТИ ЧЕКУ
3. НАТИСНУТИ ВАЖІЛЬ
4. НАПРАВИТИ СТРУМІНЬ НА ВОГОНЬ



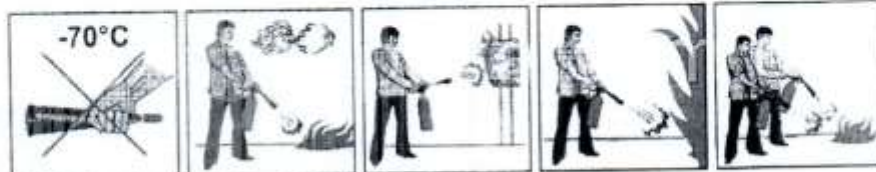
Не тримати холоду рукою розтруба, для уникнення обмороження

Тиснути загорянку, з підвітряного боку, напрямком струменя на палючу поверхню, а не на полум'я

При гасінні електроустановок, подавати заряд вогнегасника порціями, кожні 3-5 секунд

Палючу вертикальну поверхню гасити знизу вгору

При наявності декількох вогнегасників необхідно застосувати їх одночасно





Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Том 0	Екземпляр № 1	Арк 22 з 17

Додаток 3

# ІНСТРУКЦІЯ

## ПО ВИКОРИСТАННЮ ПОРОШКОВОГО ВОГНЕГАСНИКА ВП

Порошкові вогнегасники використовуються в якості первинних засобів гасіння загорянь класу А (твердих речовин), В (рідких речовин), С (газоподібних речовин), та електроустановок під напругою до 1000 В.

Забороняється застосовувати для гасіння загорянь лужних і лужноземельних матеріалів та інших матеріалів, горіння яких може відбуватися без взаємодії з киснем.

Технічне обслуговування вогнегасника повинно проводитись спеціалізованими організаціями, один раз на рік.

## ПОРЯДОК ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕГАСНИКА

1. ПЕРЕВІРИТИ НАЯВНІСТЬ ТИСКУ
2. ЗІРВАТИ ПЛОМБУ
3. ВИТЯГНУТИ ЧЕКУ
4. НАТИСНУТИ ВАЖІЛЬ
5. НАПРАВИТИ СТРУМІНЬ НА ВОГОНЬ



При гасінні електроустановок, подавати заряд вогнегасника порціями, кожні 3-5 секунд.

Гасити високими, з підтриманого боку, направивши струмінь на палаючу поверхню, а не на полум'я.

Палаючу вертикальну поверхню гасити знизу вгору.

При наявності декількох вогнегасників необхідно застосувати їх одночасно.

Палаючі двішки, електропроводку різноманітної верифі вогнегасним складом.



Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			
	Випуск 1	Зимово	Екземпляр № 1	Апр 22 18

Додаток 4

## КРАН-КОМПЛЕКТ ПОЖЕЖНИЙ

Шафа повинна бути зачинена на ключ та опломбована

↑ висота від підлоги 1,35 м ↓

- 1 - Місце зберігання ключа
- 2 - Пульти дистанційного ввімкнення насоса-підвищувача
- 3 - Пожежний кран
- 4 - Пожежний рукав
- 5 - Ствол

ПРИЗНАЧЕНІ для гасіння пожеж і загорянь речей та матеріалів, за виключенням електроустановок під напругою

ВІДМОГИ ДО ДОГЛЯДУ ТА УТРИМАННЯ

Ствол, рукав і кран повинні бути постійно з'єднаними

Льняний рукав перемотують на нову складку 1 раз на 6 місяців

Зовнішній огляд кранів 2 рази на рік.  
Перевірка з пуском води 1 раз на рік.

Номер 1 знімає пломбу і відкриває шафу.

Номер 2 бере ствол і розмотує рукав у напрямку пожежі.

Номер 1 відкриває кран і вмикає кнопку насоса-підвищувача (якщо вона є).

Номер 2 працює зі стволом на гасінні пожежі.







